

OPWARMING

Volgens klimaatwetenschappers staat de wereld voor een enorme crisis. Ze voorspellen dat het gemiddeld wel 3 tot 5 graden warmer kan zijn aan het eind van deze eeuw. Die opwarming gaat onder meer gepaard met een stijgende zeespiegel, oceaanzuivering en grotere kansen op verwoestende stormen, hittegolven en overstromingen. De gevolgen voor het leven op aarde zijn niet te overzien. En we ondervinden ze nu al. Mensen slaan op de vlucht omdat ze geen voedsel en water meer hebben, talloze insecten en andere dieren sterven uit.

Het overgrote deel van de klimaatwetenschappers (90 tot 97 procent) stelt dat menselijk handelen de hoofdoorzaak is van de opwarming. Doordat vooral westerse mensen ongebreideld fossiele brandstoffen verbruiken om in hun energiebehoeften te voorzien, komt er steeds meer CO₂ in de lucht. Dat broeikasgas vormt, samen met andere broeikasgasen, een 'deken' om de aarde en houdt zo warmte vast. Om de opwarming tegen te gaan, is het dan ook nodig om de CO₂-uitstoot te verminderen. Daarom klinken er in de politiek en de maatschappij oproepen om de samenleving te verduurzamen.

ZONDVLOED

Niet iedereen in de samenleving schaaft zich achter deze klimaatwetenschap en een groene agenda. Terwijl sommigen vol overtuiging meedoen aan klimaatacties en zich aansluiten bij bewegingen voor sociale en ecologische rechtvaardigheid, spreken anderen over angstzaaijerij en vinden zij klimaatwetenschappers

en activisten maar onheilsprofeeten. Zij stellen dat klimaatmodellen berusten op een *hoax* en steken de draak met klimaatactivisten.

Voor christenen speelt de Bijbel een rol in hun klimaatperspectief. Zo pleiten velen voor zorgvuldig 'klimaat-rentmeesterschap' met een beroep op Genesis 1:26-28. Daar lezen we over de menselijke verantwoordelijkheid voor de schepping. Anderen stellen zich terughoudender op. Ja, mensen horen verstandig om te gaan met de aardse bronnen, maar is het niet hoogmoedig of zelfs een teken van ongelof om te denken dat zij zoiets omvattends als klimaatverandering zouden kunnen veroorzaken en/of tegengaan? God houdt immers alles in zijn hand? In dit verband verwijzen zij soms naar Genesis 8:21-22. Daar belooft God na de zondvloed: '(...) Nooit weer zal Ik de aarde vervloeken vanwege de mens, want alles wat de mens uitdenkt, van zijn jeugd af aan, is nu eenmaal slecht. Nooit weer zal Ik alles wat leeft doden, zoals Ik nu heb gedaan. Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaien en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht – nooit komt daar een einde aan.' Betekent dat niet dat God garant staat voor de heilzame continuïteit van de aardse ritmes? En dat die zeespiegelstijging wel zal meevalen, aangezien er geen nieuwe zondvloed komt?

Soms staat zo'n beroep op Genesis 8:21-22 slechts in dienst van een politiek-conservatieve agenda waarin men 'anti-klimaat' is. Dan wordt de Bijbel misbruikt

om het eigen gelijk te bevestigen zonder aan zorgvuldige tekstuitleg te doen. Zo worden ook de vreselijke oordelen in het boek Openbaring en de Bijbelse belofte van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde wel ingezet om klimaatinspanning als iets zinloos te verklaren. Andersom kan ook: dan worden 'ongemakkelijke teksten' (zoals 1 Kor. 9:9-10) vergeten en wordt de Bijbel voor het karretje van de milieubeweging gespannen.

Evangelisch christen en klimaatwetenschapper Katharine Hayhoe stelt dat mensen de seizoenen wel degelijk beïnvloeden door klimaatverandering. Ook al maken we de seizoenen niet ongedaan, nu al staan sommige bomen en planten veel eerder in bloei. En al komt niet de hele wereld onder water te staan door zeespiegelstijging, dat neemt niet weg dat die wel desastreuze gevolgen heeft. Het is dus belangrijk om de klimaatwetenschap goed voor te stellen en geen onnodige tegenstelling te zien met het zondvloedverhaal.

Klimaatverandering als zodanig komt in de Bijbel niet voor. Wel verkeren mensen in zeer diverse weersomstandigheden. Soms zijn die een uitdrukking van zegen of straf (Lev. 26:3-5). Het blijft belangrijk om daarin voorzichtig te zijn. Duidelijk is wel dat de door ons uitgestoten broeikasgassen nadelige consequenties hebben. In die zin kan de huidige klimaatverandering wel gezien worden als het logische gevolg van hebzucht en consumentisme. Tegelijk blijft er vanuit Bijbels perspectief hoop voor de schepping, zoals gesymboliseerd door de regenboog in Genesis 9:12-17. ■

► **OPENBARING 21:1** — Wat een prachtig vooruitzicht: een nieuwe aarde zonder verval, zonder dood, zonder verdriet. In de geschiedenis van de theologie is veel gediscussieerd over de vraag of het hier gaat om een volledig nieuwe aarde, die volgt op een vernietiging van de aarde zoals wij die kennen (vgl. 2 Petrus 3:10), of dat het gaat om een vernieuwing van de bestaande schepping (vgl. Rom. 8:21). De tekst

kan op meerdere manieren worden opgevat, maar als we kijken naar de grote lijnen van de toekomstverwachting in de Bijbel, spreken de meeste theologen tegenwoordig liever over een 'vernieuwde' schepping dan over een 'volledig nieuwe' schepping.

Als we een vernieuwde schepping verwachten, dan heeft het zin om ons in te zetten voor natuurbehoud, biodiversiteit, duurzaamheid,

rechtvaardigheid en armoedebestrijding. Daarmee handelen we vanuit onze verwachting op de vernieuwing van de schepping, waarbij geen plaats meer zal zijn voor vernietiging. Inzet voor natuur, duurzaamheid en maatschappij is inzet voor de goede schepping (vgl. Gen. 1:31), die door God niet opgegeven wordt, maar vernieuwd zal worden en tot haar bestemming zal komen.